GENETHLIACVS DELPHINO

AVCTORE

REVER. P. STEPHANO PETIOT

Lemouice Societatis IESV.

Ad Illustriss. D.D.

PAVLVM ÆMILIVM

Elephantutium

Patritium Bononiensem.

BONONIÆ,

Typis Nicolai Tebaldini 1645.
Superiorum Permissu.

Illustriſs. Domine.

STEPHANVS Petiot nulli vel ob hoc vnum in dicendo ſecundus, quia LVDOVICO XIII Regum facilè primo aureũ eloquentiæ currum poſt triũphatam

rupem potius, quàm Rupellam dignè suffecit, Principatum obtinere visus est, cum additis DELPHINI *laudibus, ita Patrem in Filio extulit, vt locum augmento nō reliquerit. Magna prædixit in suo Genethliaco de* DELPHINO *Infante, quæ & veritati adeo consona fuere, vt ipsius dicta oracu*
la

la fuerint, non omina. Nec arduum erat de hoc INFANTE magna præmonere, qui quia flos est, Lilium est, non nisi fausta ex arcanis symbolorũ notis iubet sperare. Sic in numo Alexãdri Pij spes publica, sic in Tessera Tiberij Claudij, vbi Lilium depingitur, spes augusta inscribitur. Et an nõ spes augusta DEL-

PHINVS, cui quinquẽni augustissimũ diadema Galliarum imponitur? Quod licet summa fœlicitas comprobetur, quia tamen miserandi Patris interitu comparata est, noluit ipse DELPHINVS extitiße tam fœlix. Sed quia secus fatorum decreuit arbiter, accepit quidem à Patre Regnum, sed LV-

DO-

DOVICVS XIV. vo luit appellari, ne regnare desiisse Pater LVDOVICVS XIII videretur, cui deerat vna literula, ne Rex esset. Porro cur tibi vni, SENATOR AMPLISS. Genethliacū istum Italo nunc primum prelo donatum commēdem, tam multiplex ratio est, vt quando illum potuissem

ſem tibi dicatum nolle, non debuiſſem velle. Gallos, vt audio, ſinceriſſimo amore proſequeris (ecquis humaniſſimam gentem non amet?) Vt eos igitur locorum diuiſos ſtringere poſſes in ſinu, colligendi tibi erant in capite. Lilium eſt magnus hic Puer: manibus tuis offerendum erat, à quarum inno

cen-

centia cādorem potest contrahere. In sui molitione naturam ultra viginti annos distinuit: conceptus decem mensibus sese oculis mortalium inuidit: tu facilè poteris tam longas moras excusare, qui elephantem utero decennium gestari solitū patrio amas in stemmate gerere, nullum putans dicterium: citius

tius elephantos parere, dũmodo elephantẽ, hoc est quid magnum post moras contingat erũpere. Deniq; Genethliaci authore Soc. Iesu est, cuius sapientiam tanti facis, vt, cum plurimum in literis profecißes, nihil te scire putaueris, nisi te illi erudiendum tradidißes. Adeo autem simili scriptionum genere, cum

cum Rhetoricum ageres, delectabaris, ut si affuissent Traiani, non defuturos Plinios comprobares. Liber ipse paruus est, sed mole, non pretio. immo ne gemmam dubitares, diù ab anno videlicet XXXVIII. delituit. sed in posterum sese ab antiquis tenebris abundè vindicabit

cabit, si lucem à sereno frontis tuæ Cælo mutuari meruerit. Vale.

Illustriss. D. T.

Addictiss. seruus

Carolus Manolessius.

GENETHLIACVS DELPHINO.

TRiumphate GALLI, plaudite cõfęderati, trepidate hoſtes, cedite perduelles, fremite barbari; VISITAVIT DOMINVS ANNAM, ET CONCEPIT, ET PE-

1. Rĕgũ 1.

PERIT. Liceat enim Oratori Chriſtiano, quibus HEBRÆÆ quondam ANNÆ poſt cœleſte puerperium acclamatum eſt vocibus, ijſdem in communi omniũ lætitia, argumento nõ admodum diſſimili, ANNÆ quoque AVSTRIACÆ feliciſſimo partui gratulari. Nõ ſemper eadem cœli facies; iã ſerenum nubilo conditur, mox tranquillo fędum mutatur. Poſt lon-

longa ſæpe ſitiẽtis terræ ieiunia, erũpit aquarum diluuium; & quæ modò raræ, nunc denſę nubes largiſſimos imbres effundunt, quibus arua imprægnãtur arentia. Annus iam tertius ſupra vigeſimũ agebatur, ex quo Chriſtianiſſimo Regi ſobolem cõiunctis vocibus precabamur, ſed ipſa vox clamando defecerat; iam exhauſta erãt omnium vota, cùm acciſis deni-

que rebus, quaſi profu-
iſſet ad extremum vi-
rium deueniſſe, vt ad fa
ſtigium gloriæ conſcen
deremus, noſtra tãdem
deſideria cumulatiſſimè
Deus expleuit, fecitq;
munificẽtia ſua, ne nos,
qui paulò ante nihil au-
debamus ſperare, mo-
dò quidquam vltra op-
tare poſſimus. Illuxit
enim aliquando dies il-
la tantò ante a ſuperis
deſtinata, fortunata re-
gno, grata ciuibus, ex-
teris

teris ſplendida, optata bonis, inuiſa perfidis, nulli certè expectata, quæ regia nos prole do nauit; ac proinde nemo non videt quantę a nobis Deo referendæ ſint gratiæ, cùm non minùs turpe ſit beneficij auctorem diſſimulare, quã ipſius beneficij penitus obliuiſci. Accedit præterea gaudij ſeges immenſa; nam ſi quando plebeiæ, viliq; familiæ noua proles adijcitur,

par eſt vnumquemque lætari: ſtatuite precor, vbi non terrę filius aliquis de vulgo, ſed auguſtus infans de regio ſanguine; iſque nõ póſt alterũ, ſed primus; nec paucis mẽſibus, ſed plurimis poſt matrimoniũ annis naſcitur, quanta omnium animos lætitia inceſſere debeat. Cæteri quippe liberi naſcendo ſortiuntur humilem plerumq; fortunam, vel certè mediocrem,

crem, in hunc terrarum orbẽ quaſi proiecti, ne vacuus relinquatur; tenui ſub lare viuunt, parentibus additi ad labo rem, a quibus denique non tam opũ, quàm miſeriarum relinquantur hæredes: Regum autẽ filij ipſo ortu ſplendidiſſimi ſtatim conſecrãtur imperio, vt poſtmodum fata hominum tractent, inter quos ſedẽt vt Patres, eminent vt ſoles, colũtur vt numi-

na. Atque illud habet præterea Princeps Gallia singulare, quod vbi DELPHINVM suscipit, simul Ecclesiæ destinat PRIMOGENITVM FILIVM. Potentissimum fidei defensorem, firmissum Euangelio columen, orbi demum vniuerso è Christianissimis illis Regibus vnum, quos nescio plus gentes verè Catholicæ venerari soleant, quàm auitæ religionis ho-

hoſtes vbiquè pertimeſcant. Quæ ſi omnia ſcribendo perſequi velim, quemadmodum nullis hoc beneficium terminis clauditur, ita finem nullum hæc oratio ſit habitura: modus tamen adhibendus eſt aliquis, ſi minus gaudio, ac certè ſtylo, in quo ſanè nō labor exiguus. Quid enim mihi aſſumam ex tam ampla rerum ſilua? quid primum inſtituam? quid poſtremum? Di-

cam ciuiũ acclamationes,& plausus? offerũt se mihi gemitus hostiũ. Galliam prędicē? Deus gratias reposcit. Finitimorũ principum gratulationes.& officia referam? DELPHINVS noster mihi salutandus occurrit. Huius ego dignum imperio vultum describam? quęritis audire, quæ passim de eo feruntur præsagia. Ita non habeo quid dicam, vbi tanta est dicendi ma-

materies. Quid? Duo certè, quæ hoc ex Natali præsertim effulgēt, prçterire nō debeo, scilicet regiæ domus gloriam, & Galliæ totius felicitatē, quæ breuiter hac oratione perstringam; de multis pauca, sed pro meis viribus multa. Præsertim cùm vnus omnia complecti noluerim, ne subirem eorum inuidiam, quos in partem gloriosi laboris venturos esse confi-

do : nec non mihi metuendum foret, ne, cum cæteræ Galliarum Prouinciæ ad regias DELPHINI cunas officiosæ, & venerabundæ certatim accedunt, si longiùs morarer, seriùs mea se sisteret Aquitania, & ad obsequiũ procederet extrema, quæ prima videtur imperio.

Magna fuit sẽper cõiugibus cupiditas prolis, quòd hæc nuptiarũ mes-

meſſis eſt, & quaſi flos thalami, ſocialis amoris fructus, parentum com munis animus, pretioſæq; reliquiæ. Parentes quippe gaudent in liberis, veluti natiuo quodam in ſpeculo, ſe ipſos intueri, & proprio arridere ſimulacro. Nam cùm ſit amans ſui natura mortalium, ſuam vt ſemper contempletur imaginem, ſeſe effingit in altero. Quid quòd ſucceſſione ſobolis gen-

tili-

tilitium nomen propagatur in æuum, continuantur generis ſtemmata, vnoq; ſanguine ſurgunt populi nepotũ, in quibus quædam immortalitas ſeritur, vt quod natura non conceſſit hominibus, diu viuere, id ipſi procreatione liberorum conſequi videãtur, per quos ſuum etiam vltra funus diutiſſimè, ſi minùs toti certè parte ſui quadam, eaque optima ſuper-

perſtiſtes manent. Viuũt ex parentibus filij, ſed & viciſſim filij parentibus vitam reſtituunt, dum naturam, quã ab ijs naſcẽdo traxere, tradunt ſuccedentibus ſeculis, & incorruptum maiorum nomen ad vltimas ætates lõga prolis ſerie trãsferunt. Accedit robur, & firmamentum familiæ, quæ vt arbor luxurioſa radicum propagine, ſic numeroſæ, pulchræq; ſobolis

bolis præſidio nititur. Quantus enim ex nobili filiorum corona paternæ gloriæ ſplendor additur? quanta etiam reuerentia accerſitur? quia non modò conſpectu ſuaues, colloquio, officijſq; iucundi ſunt, ſed hoc vel maximè parētibus vtiles filij, quòd eorum amore nihil fortius, nihil fidelitate robuſtius. Timetur quiſquis poſteros relinquit nominis vindices, & poteſta-

testatis assertores: omnium patet iniurijs, qui nullum habet hæredem dignitatis, & famę. Quare solenne fuit cunctis propemodum gẽtibus, vbi proles deficeret, naturam arte fulcire, & peregrinos successores accersere, vt ruentis familiæ casum ingenioso supplemento vitarent. Propterea Osirim Dionysius in Ægypto, Pandides Ægæum, & Theseum, Ægæus in Græ-

cia,

cia, Adamas in Caria Alexandrum, Hildericum in Gallia Sigebertus, Aurelius in Hiſpania Veremundum, Luithprandus in Inſubria Carolũ, Theodoricus in Italia Herulorũ Regem in filium adoptauit. Neq; Romani hoc loco prætereundi, quibus pluresne liberi fuerint aſciti, quàm geniti, iure dubitet, qui legerit hac arte Tiberium Auguſto, Claudio Nero-

ronem, Pisonē Galbæ accesſiſſe; familijs inſertas pleraſq; familias, Octauianā Iuliæ, Æmilianam Africanæ; & Neruæ Traianū, & Traiano Adrianum, & Antoninum Adriano, & infinitos demum alios ab alijs adoptione quęſitos. Nempe maiores noſtri hoc ſuæ orbitati remedium afferendum putarunt, vt ſi liberos natura negaret, ſolertia pareret, ac intelligeret

geret vnusquisque, quo proprij loco filij debeant haberi, postquam tanti fuerint vel alieni. Sed quid profanis vtimur, qui diuinis abundamus? Gentibus olim numini mãcipatis sũmi beneficij loco promittebatur *longęuum semẽ*, & fœcunda progenies: ijs verò, quæ in scelera proruissent, Deus ad summũ dedecus iuxta, & acerbissimam pęnam, *sine liberis vuluam*, & *vbera*

vbera interminabatur *arentia*; adeo vt male-
dicto quodam afflatus,
& veluti de cęlo tactus
videretur, quiſquis pri-
ſcis illis temporibus ca
reret ornaméto, ac ſo-
latio liberorum; & quã-
tò matres ſuos tũc par-
tus glorioſiùs numera-
bant, iactãtes prægnan
tis vteri pompam, tan-
tò ſteriles fœminæ fe-
rebantur acerbiùs infa-
miam ſolitudinis, &
areſcentium viſcerum
pro-

probra. Incedebant mę ſtæ, demiſſo vultu, veſte lugubri, ſine nomine, quia ſine ſobole; orbi pene inuiſæ, quòd orbi haberentur ingratæ. Aliæ ſuam ſortem in ſiluis miſerabiliter lamentari: aliæ cœlũ pręcibus vrgere, & quà votis, quà ſacrificij prolẽ quærere: aliæ fœtus alienos ſibi etiam ſubrogare, & ancillarũ puerperio ſuæ ſterilitatis labes implere: Tantus om-

omnibus amor, & deſiderium prolis.

Iam intelligis, Rex Auguſtiſſime, iam Regina ſapientiſſima vides, quantum Maieſtati veſtræ decus acceſſerit, ex quo vobis nobilem filium, communem parentem nobis, Galliæ Auguſtũ olim Regem procreaſtis. Auxit vos tandem hoc Deus munere, quo nullũ maius, hoc quidem rerum ſtatu, aut ipſe concedere vobis,

vobis, aut vos ab ipso contendere poteratis. Fuerit is magnus dolor tandiu caruisse fructu connubij, abunde sanè diuturnam mœstitiem Deus hoc pignore compensauit, quo simul vester nobilitatus est thalamus, simul expletum desiderium, simul firmatum imperium. ò gratiam singularem! ò beata tempora! ò non expectata miracula! Meminimus, quæ regium ani-

animum triſtitia premeret, cùm ſibi ſuſcipiendæ prolis ſpes nulla foret poſt tam lõga annorum ſterilium ſpatia. Et verò nõ poterat Rex optimus, non vehementer dolere, cùm recogitaret, Regum tota Europa nemini, præterquã ſibi deeſſe filium, & aulam hæredem vacuam oculis luſtrando, principum identidem cæterorum natales acciperet. Quis tibi tum animus,

mus, LVDOVICE? tũ ſenſus orbitatis domeſticæ? quis prætereà nęuus fortunæ? Magna fęceras huc vſque, Princeps Inuictiſſime, imò omni prorſus fide maiora; ſed quò celſius tua te virtus erexerat, eò naturæ iniuria videbatur atrocior, quæ sũmo Regi inuidebat, quod ipſi paſſim plebi concedit. Tollebaris, tua vt ſolitudo altiùs eminerer, & qui longè, latèq; fines

fines amplificabas impe
rij, mirum erat domũ te
augere non poſſe. Iam
Maieſtatis tuæ numen
vbique diffuderas, iam
bella ciuilia ineluctabi-
li pace mutaueras, iam
erexeras ſocios, & ru-
ptorum fœderum vul-
nera ferro ſanaueras,
iam virulentã hæreſeos
ſaniem deterſeras, &
rebellionis arcem euer
teras, iam ad Rupellam
hoſtibus, procelliſq; ſu-
perior altas maris vora-

gines fatali mole com-
pleueras, iam nō minùs
foris, quàm domi victor
cōtinuatis laureis, præ-
rupta Alpium iuga trā-
ſmiſeras. Immortalia
ſanè facta, nobileſque
victoriæ; ſed operoſius
aliquid tibi moliendum
reſtabat: efficere tui ſi-
milem. Ita in tanto re-
rū apparatu hoc minùs
felix videbaris, quia ſo-
lus: neque enim ſatis
erat tibi vis opum im-
menſa, non claſſium ro-
bur,

bur, & exercituum numerus, non imperij florentissimi gloria, non amor tuorum, non societates exterorum, nō cumuli triumphorum, quandiu desiderabatur filius, qui vultus patris referret, hæres qui tantæ pondus gloriæ sustineret. Quidquid magnificè fortuna tribuisset, putabas exiguum, quòd felicitati tuæ suum nōdum addidisset natura suffragium. Audiebas

tu quidem passim Inui-
ctus exteris, Iustus sub-
ditis, omnibus Trium-
phator. Alij te rerum
Restauratorem, alij Do
mitorem hostium, alij
immensi Regnatorem
Oceani, alij Galliȩ Nu-
men alterum, Propu-
gnatorem Italiæ, Bri-
tanniæ Fulmen, Iberiȩ,
Germaniæque Terro-
rem, Europæ totius Ar-
bitrum appellabãt; Pa-
trem verò hactenus vo-
care nemo potuerat,
nisi

nisi quãdo Pater patriȩ dicebaris: dulce adhuc aberat parentis nomen, quo indigebas vno, qui tam multis abundabas.

Parte alia Reginam, qua non melior altera, videbamus pari mȩrore confectam, Diuis, hominibusque supplicem, humi prostratam, nunc Deo dicatas ædes pedibus adeuntem, nunc in vulgi turba demissè sacra mysteria vsurpantẽ, nunc clam subeuntem

cœnobia virginum, & religiosa captantem silentia, quò cœlum suis aliquãdo precibus vinceret, & inde stirpi regiæ surculum duceret, vnde sciret antiquũ liliorum candorem Galliæ Regibus defluxisse. Nã tametsi infinitis gloriæ titulis coruscabat, & magni Regis filia, maioris soror, maximi coniux, cæterorum denique Regum vel consanguinea, vel affinis,
omnia

omnia ferè Europę diademata suo sanguini auita cognatione sciret esse cōiuncta: quoniam tamen nondum Regis mater, in tanta vbertate sceptrorū, orbitatem domesticā deplorabat. In męstam solitudinem frequens aula transierat, declinabat ipsa populi conspectum, a quo sibi Regē postulari sentiebat, ingemiscebat, se non parere principem tot principibus ortam,

& quæ magni nominis
famam ſuperauerat ma
iorum exemplo virtu-
tum, viuum ſui exemplũ
poſteris non poſſe re-
linquere. Sed hunc de-
nique mœrorem exce-
pit gaudium, poſtquam
Regi filium peperit. ò
Galliam tibi, ANNA,
vel hoc nomine immor
tali nexu deuictã, quòd
eã Delphini natalibus
feciſti regnis omnibus
clariorem! ò ſupra mo-
dũ illuſtrem Reginam,
ex

ex quo nostro dedisti nóuum sidus Imperio!

Si quis superioribus annis huius prolis augur, & prænuntius accessisset, quos ille risus excitasset in plebe? quos in sermones incidisset, qui rem omninò despe ratam vaticinãdo promitteret? Res enim erat huiusmodi, vix vt eam quisquam optare, nedũ expectare auderet. Scilicet cùm id maximè nostræ omniũ preces, sup-

 pli-

plicationesque ad hanc diem incubuissent, ceciderãt tamen huc vsq; irritæ, & incredibile videbatur, quod tot annos frustra petieramus, Deum in hæc tempora reseruasse. Votis ardẽtibus successerat triste silentium, & longis fessi clamoribus, cœlũ quod ad nostras preces pridem obsurduisse credebatur, erubescebamus adire: quin ipsi, quod sperare vetabamur, me-

tue.

tuebamus etiam loqui. Memini enim, ante annos ſeptem, cùm Burdigalæ eſſes, REGINA AVGVSTISSIMA, & illuſtris Doctorum Academia, tui ſalutandi cauſa, ex officio cōueniſſet, vetitum fuiſſe oratori, iam ad dicendū parato, ne quam de Delphino vocem mitteret, cuius tū adeo nulla ſpes erat, tibi, vt non tam benè precari, quàm illudere videretur,

tur, quiſquis intempe-
ſtiuã illius faceret men-
tionẽ. Anno verò pro-
ximè elapſo, cùm pri-
mùm te grauidam ru-
mor vulgaſſet, qui ſer-
mones vltro, citroque
ſunt habiti? quæ plebis
coniecturæ fuerũt? quę
ciuium iudicia? qui ſen-
ſus exterorum? Illi di-
cere ſparſam de indu-
ſtria fabulam ad explo-
randa vulgi ingenia;
illi ſuſpicari hanc inter
belli moleſtias nobis
fingi

fingi materiam gaudij; illi ridere in ſinu, etiam in angulis cauillari; nemo fidem adhibere prodigio. Vt enim, quod quiſque timet, citò credit, ita ægrè ſibi perſuadet accidiſſe, quod vehementiſſimè cupit. Et ecce vicit diffidentiam noſtram diuina largitio; deſideriū beneficij magnitudo; expectationem omniū tua, noſtraque felicitas. Didicimus fieri potuiſ-
ſe,

ſe, quod factum eſt; & te iam noſtrã, ANNA, fatemur eſſe, poſtquam nobis diceris mater, Mater verè Magna, quæ Reges paris, Galliæ verè Regina, quam amplificas. O quanta es modò, quæ paucis ante mẽſibus de te tam modicè ſentiebas! quãtùm emines, quæ latebas! imò qualis, quantuſquè tuus, idem & noſter, per te LVDOVICVS occurret omniũ

ocu-

oculis? quàm charus ſubditis? quàm formidabilis hoſtibus? Quid enim Rex ſuopte ingenio generoſiſſimus non perficiat illo Heroe ſubnixus? quid viciſſim Heros filius hoc patre non audeat? Erit aliquis qui Galliam vel non exoptet amicam, vel nō pertimeſcat aduerſam? & cùm vni pridem noſtro pareant omnia Principi, quidquam aliquādo coniunctio Principum

duo-

duorum obſiſtat imperio? Ibit venerabilis, & altero tantò maior, qui ſemper maximus fuit; tuumque, Regina, fatebitur eſſe, quod creuit; nos vtrique veſtrum, quòd adeo ſumus felices, referemus acceptũ, illamq; diem claro notabimus calculo, qua noſtro in orbe ſurrexit ille Parelius. O nonas Septẽbres nobis æterna memoria retinẽdas! Obſeruarunt quidem alij

alij religiosè summorũ virorum natales; diem illã Persæ perpetuò sacram habuerunt, qua Xerxes accessit imperio; eam Syracusani sẽper coluerunt, quæ Timoleontem; eam Athenienses, quæ Socratem peperit: Romanis quoque dies illa quot annis solemnis fuit, qua vrbis fundamenta iaci cœperunt; nec non Idus Iuliæ Iulij Cæsaris ortu insignes, Kalendæ Ia-

nuariæ

nuariæ Titi, Decēbres Neruæ, Nouembres Adriani, Apriles Antonini, Februariæ Constantini, claræ natalibus olim Romæ magna cum pompa celebrari cōsueuerunt. Nobis verò sēper illa dies dicetur supra ceteras omnes beata, quæ regio præluxit Delphini partui: illa nobis in anni circūflexu redibit gratissima omnium, quam vtinam placeret imposterū dici
Del-

Delphiniam, vt in Asia quōdam festam quamq; diem a Mutio libertatis vindice, Mutiam nuncupatam legimus; illamq; Cyrus lucem, qua Sacas memorabili strage deleuit, Sacam de ipsorum nomine voluit appellari. Quamquam hæc adhuc exigua, illinos diei meliora precemur, quæ nobis affulsit optima. Luceat illa Sole perpetuo, quin etiam nouis fulgoribus

augeatur; immortalibus faſtis emineat, & orbi Christiano recurrat sē-per auguſta.

Ac certè quemadmodum iucundior nulla nobis illuceſſere potuit, ita nulla quoad recordari poſſumus, maiorem Galliæ lætitiam attulit. Quis non riſit cùm auctum filio LVDOVICVM accepit? quis non oculos ſuſtulit, cùm is nuncius ad aures peruenit? ſed quantæ

quantæ vbique extite-
rũt ſigna lętitiæ? Exau-
diebantur paſſim con-
fuſæ tubarum clango-
ribus ciuium acclama-
tiones, feſtis vndique,
pyris lucebãt compita,
ludis theatra perſona-
bant ingenioſis, cœlum
coruſcabat miſſilibus i-
gnium iocis, tellus mu-
giebat repetitis frago-
ribus tormẽtorum, ſibi
quiſque demum gratu-
labatur illã diem; Deo
miraculum referebat.
Quid

Quid dicam redimitas emblematibus ſtatuas, & pyramides ſulphureis iaculis fulgurantes? Quid ſuſpenſos artificioſis nubibus ſoles, & pluuias vini iucundas? quid dies noctibus continuatos, & noctes accēſis funalibus perturbatas? Hìc florum congeſtæ meſſes, illic extructæ dapibus turres; Hìc tripudiantium chori, illic conuiuantium globi: nec ſatis erat vinum

num capacibus hauri-
re poculis, nisi solutis,
etiam dolijs fundere-
tur. Parum videbatur
erogare pecuniã, spar-
gebatur in vulgus: a-
deo quisque rerum sua-
rũ abliuiscebatur, cùm
Delphini meminerat.
Quę satis ego mirari nõ
possum, cùm mihi redit
in mentem, qui nuper
erat vultus Gallorum:
enim verò deformes nõ
ita pridem, & squalidi
videbamus, quia foris

bella ſæuiebant atrocia, domi vrgebant occulta mala. Iam plebeculam demeſſuerat dira fames, & ecce non longè poſt lues ſummis æquè, ac infimis metuenda ſuperuenit: lues remiſerat, bellum ſucceſſit, quo nullum ante funeſtius; itaque nobis vita trahebatur multiplici, ac tortuoſa negotiorum ambage. Sed hunc vultum cum fortuna mutauimus, metus omnis

omnis abſceſſit, poſtquã DELPHINVM aſpeximus, qui ſedabit procellam temporis, otia reducet antiqua, populos faciet incõcuſſa pace concordes.

Atenim liceat mihi a priuatis regiæ domus honoribus orationem deducere ad commune Galliæ bonum, & poſt aulæ delicias noſtram quoque fortunam diligentiùs contemplari. Qualem tandem futurũ

arbitramur hunc puerum, quem DEVS extra ordinem nobis cõcessit, LVDOVICVS XIII. perfecta iã ætate genuit, ANNA AVSTRIACA post ardẽtissima vota concepit? Mos fuit antiquus nascentium Principũ partus curiosiùs inspicere, & ex natalibus conijcere, quid cuique fata seruarent. Quam quidẽ diuinationem nonnulli ex siderũ obseruatio-

ne

ne ducebant, vti fertur Tiberius Augustus imperium prædixisse Caligulæ: nõnulli arripiebãt ex somnijs, vti Cyri gloriam ex eo coniecisse narratur Astyages, quòd eius mater sibi dormienti visa esset ex se palmitem fundere, quo tota latè Asia tegeretur; necnon Philippo præcognita dicitur Alexandri virtus, quòd sibi in somnis leone fœta occurrisset O-

lympias. Idipſum alij ſe colligere poſſe putarunt, ſubitos rerum euentus interpretando, quemadmodum Auguſtus dextri fulminis iactu deſtinatus perhibetur imperio: alij ex notis quibuſdam a natura impreſſis vaticinando, quomodo Scãderbeko Principi tot hoſtiũ victori ea figura gladij, quam toto eius brachio natura lõgè deſcripſerat, inuictæ fortitudinis

nis præſagium fuit: alij ex verbis ipſis argumẽtando, quæ a ſe primò frangere ſolent infantes; ita quod Rex Pyrrhus maternis adhuc appenſus vberibus geſtiendo, Βούλομαι primùm dixiſſet, ea ſtatim vox tranſijt in omen audaciæ. Quid conſulta dicam oracula? quid ab orco quæſita mẽdacia? quid captata ab auibus auguria, & adhibita tempeſtatum, die-

rum,horarum examina? partusne contigisset amœno vere, an rigida hyeme? Kalendis, an Idibus? die Ioui sacra, vel Palladi? Infinitæ olim diuinādi artes, sed totidem quoq; fallendi: plurimæ fati coniecturæ, sed incertæ omnes, & vanæ.

Quare valeāt dubia astrologiæ iudicia, valeat Hetrusca veterum disciplina: nobis nec coitiones, declinationesve

nesve siderum astrolabio colligendæ, nec lituo describendæ cœli plagæ, nec euocanda carmine manium spectra, nec adeundus Apollo, vel consulendus haruspex ad auguranda Delphini nostri miracula. Prodit se satis illa Maiestas suorum splendore natalium, nec celsam illius indolem metiri debemus peregrinis ominibus; quia nefas est celeste fatũ scru-

tari ſuperſtitione mortali, & quod numen ipſum comprobauit, reuocare ad ſortem. Quis enim dubitet auguſtam hanc prolem diuinitùs eſſe conceſſam, cuius cauſa toties immortali Deo ſolemniter ſupplicatum eſt? toties litatum? quas non opes in mendicos effuſas, quas non preces in cœlum emiſſas, quibus non templa donis, quibus non ſacrificijs altaria cu-

cumulata cognouimus, paternis vt Rex aliquãdo frueretur honoribus? Nemo noſtrum nõ ſæpe vocauit věturam prolem, nemo non genua flexit, & ſupplex adijt ſuperos, vt noſtrę tandem orbitati cõſultum vellent, quia hæc ſumma votorum, vnum omniũ deſiderium, Galliæ naſci DELPHINVM. Quo ſi gaudemus demum, gaudemus profectò Dei munere,

à quo cùm nihil fluat, quod non omninò ſit abſolutum, an non ab eo Principe tãtùm ſperare oportet, quantùm à propitio numine tribui conſueuit? Atque nos idcirco Deus huc vſque protraxit; hæc moleſtæ ſuſtentationis origo.

Inquirebamus nuper quamobrem, poſt tam longam a liberis ſolitudinem, is denique Regi obueniſſet: Atque illi qui-

quidē cauſabantur magnitudinem operis, & longas rerum ingentiū moras; nihil perfectum exiſtere ſubitò; vulgus hominum citò naſci, quaſi nullius momenti; Reges ad mūdi gubernacula comparatos in lucem difficiliùs erumpere, & longa fingi meditatione naturæ. Illi morem numinis afferebant, quòd ſua quidem beneficia, prolatando commendat, nos verò diſſi-

dissimulando exercet; ita fidē probari nostrā, erudiri cōstantiam, nec non, quæ seriùs, ac difficiliùs obtinentur, diligentiùs conseruari. Nō nulli secus interpretantes præclarè factum arbitrabantur, ne quàm ardenter a nobis regia proles ab ipso statim Regis connubio efflagitabatur, tam celeriter prodiret, quod LVDO VICVS noster tū admodum iuuenis, si filiū su-

ſuſcepiſſet, breui regni ſocium habiturus fuiſſet, nec orbis duobus ſufficere potuiſſet, qui vni pene videretur anguſtus. Nonnulli vertebant ſe ad arcana naturæ, quæ ſe ipſam interdũ excuſſo torpore vegetat poſt otium actuoſior, cùm ipſa mutetur corporis habitudo, & ætas ſuccedat ætati; hic enim aliquando ſeges eſt, vbi fuerat ſolitudo. Alias demum

alij

alij inſperati memorabant cauſas euentus; mihi tamen ſic ſemper animo perſuaſum, tam diu negatã optimo Regi ſobolem, vt cùm eius obtinendæ ſpes omnis corruiſſet, certò liqueret, quis tanti beneficij auctor eſſet habendus, ipſique fateremur hunc puerũ non tam enitentis naturæ labore, quã indulgentis dono prouidẽtiæ genitum. Quod intellexiſſe te, Rex præſtan-

ſtantiſſime, ſatis indica-
ſti, cùm recens editum
regijs manibus excepiſ
ſe diceris, non vt primis
indulgeres amplexib⁹,
& paternum nomen o-
ſculis initiares, ſed vt
creditorē agnoſceres,
& cœlo delapſum pi-
gnus numini conſecra-
res. Nec multò poſt au-
diuimus Reginam (cu-
ius quoties nomen in-
cidit, offert ſe mihi ſta-
tim diuina quędam pie-
tatis effigies) hoc præ-
dulci

dulci onustam pondere processisse ad aram, & inter solemnia sacra, flexis genibus, religione singulari, sãctis perfusã lacrymis Deo partus sui dicasse delicias; ne cui liceat posterũ dubitare, quin acceptũ sit a numine, quod ab vtroque parente videmus numini redditum.

Quippe neuter ignorabat Deo semper placuisse primitias, quas profana etiam antiqui-

tas

tas vanis Deorũ ſimulacris offerendas putauit. Nam et Sabinos veteres accepimus Deo Termino pubeſcẽtium ſegetum comportaſſe manipulos, & Iſidi recentiũ vuarum ſanguinem libaſſe Sacerdotes Hetruſcos; Græci preterea Veſtæ frugum principia Romani Ioui Feretrio noua offerebant hoſtium ſpolia; quin matronis ſolemne fuit prima muliebris
mundi

mundi ſyrmata de templorum tholis ſuſpendere, nec Theſeum puduit Apollini Delphico comæ naſcẽtis exordia conſecrare. Superſtitioſa iſthæc, & vana, vt tum ferebant tempora. Vos, parentes optimi, quibus auguſta de cęlo mens, antiqua pietas, vera religio, vero, æternoq; Numini obtuliſtis puriores primitias thalami, nec aliena dediſtis, ſed veſtra, proprium

prium ſcilicet ſangui-
nem, cõmunem vitam,
ipſa denique viſcera.
In quo quid impenſiùs
admirari nos decet, tuã
LVDOVICE fidem,
an tuam ANNA pieta-
tem? doni magnitudi-
nem, an dandi modum?
Magnum eſt quod de-
diſtis, ſed effundebat ſe
veſter animus ad maio-
ra, & largiendi volun-
tate quàm facultate di-
tiores, regium donum,
quo nihil potius habui-
ſtis,

ſtis, proſequuti eſtis lacrymis, auxiſtis affectibus. Sed hæc Deo ſecreta patuerunt, nobis nō licet tam altos ſcrutari ſenſus; ſatis eſt, quē vos ipſi tacitè deuouebatis, vidiſſe aris oblatum, & ſuſpenſum matribus, quem corde genibus, quem corde gerebatis infixum. O ſolium Delphino dignū! O dignū altaribus ferculum! Suos quondam Principes, cum naſcebantur, Scythæ clypeo ex-

extulerint, ad belli prę-
ludium; suos Athenien-
ses sacerdotalibus in-
fulis texerint, ad pacis
auspicium; Persæ ad-
uerso Soli opposuerint,
ad religionis specimen;
Romani humi strauе-
rint, ad miseriarũ exem-
plũ; Turcæ militari ve-
xillo, ad iactantiã; Gr̨e-
ci purpurea chlamide,
ad pompam; Parthi cas-
side, ad ferociam exce-
perint: Delphinus aris
erat imponendus, ad
æter-

æternum pietatis regiẹ
monumentum.

Sed quò mea ſenſim
ſe ſubduxit oratio? mi-
hi de noſtra omniũ fe-
licitate dicere meditãti
noua ſemper occurrunt
miracula. Quæro tan-
dem, in quem virum ſit
euaſurus Princeps his
natus auſpicijs, his cæ-
remonijs inauguratus?
Ingentia ſunt, non hu-
milia Dei dona, minora
quidẽ opibus ſuis, ſem-
per tamen meritis ho-
minum

minum celſiora; ac proinde munifico numini facit iniuriam, quiſquis ab eo putat aliquid cō-cedi mediocre. Memores eſtote, Galli, quantū acceperitis *victorem* in Philippo Auguſto, quale ſidus in Diuo Ludouico, quos parentum preces noſtro quōdam imperio pepererunt: Prædicate Ægyptij, qualē videritis in Ioſepho moderatorem, quem Deus effetæ Patris ſenectuti

concesserat: Dicite, Hungari, qualem habueritis Regem in Stephano, cuius natalibus præluxit cœleste prodigium: Referte Hebræi, qualem susceperitis in Isaaco Patrem, in Samuele Iudicem, in Ioanne Solem, quos sterili prognatos toro vniuersus orbis suspexit. Nihil est à cęlo cõmune, a quo, qui nobis Delphinus exijt, non potest nõ esse Magnus.
Quam-

Quãquam hæc si abessent diuina suffragia, sufficerẽt puero exempla domestica, cùm sanguinis ille degener esse non possit, nec a Rege Christianissimo, Religiosissimaque Regina quisquam edi non optimus. Vt fructus arborum naturam sequũtur, sic ferè liberi parẽtum mores imitari solent, & non vultum tantùm, sed indolem quoque ferre simillimã. Iam ex vtra-

que ſtirpe quanta Delphino ſeſe offerunt incitamenta virtutis? Nolim a me quidquam hoc loco per aſsẽtationem dictum, quia nec virtus calamiſtro, nec cothurno veritas indiget; verùm vt hæc mendacio creſcere non poteſt, ita non debet premi ſilentio. Eo ſub Rege nos viuimus, cuius non modò quiſque optet imperio ſubijci, ſed vt ſubijciatur etiam con-

tendere debeat: nimirũ
illius vita, si æquiùs æ-
ſtimetur, cenſenda eſt
magna quædam virtu-
tũ theſis, & veluti col-
legium miraculorum.
Si dixero bonitate in-
credibili, altiſſima pru-
dentia, æquabilitate
perpetua, eximia pieta-
te, ſumma fortitudine
præditum; minus, quàm
debeam prædicẽ; quia
quæ reliquis Principi-
pibus laudi ſingula tri-
buuntur, in noſtro vno

mirabiliter coeunt vni-
uersa. Quem non suo
statim vultu recreat, si
comparet? quem non
demeretur, si dignatur
alloquio? Pascit intuē-
tium oculos, & licet ma-
gno iam nomine totum
latè orbem impleuerit,
tamen contra quàm cę-
teris accidit, maior sem-
per conspicitur, quàm
soleat prædicari: adeò
vt qui Regem nũquam
viderint, summo eius
videndi desiderio te-
nean-

neantur; maiori metu amittendi, qui vident: abripitur, ad eum quisquis accedit; & quæ est diuinarum rerum natura, ita sibi omnes affixos tenet, nemo vt ab eo non recedat inuitus, quisquã vix auelli possit. Quamquam illa Maiestas etiam absẽs coli solet, quos enim sua nõ præsentia reficit, rerũ gestarum fama percellit: etiam iniquissimos quosq; suæ gloriæ ob-

treĉtatores ita perſtrin
git, vt incertũ ſit, pluſ-
ne diligatur a ſubditis,
an prædicetur ab ho-
ſtibus,

Quid ergo iam Re-
ginæ virtutes dicendo
cõmemorem? quas ſa-
nè multas, maximaſque
eſſe oportet, poſtquam
Rex tantus eas ſuſpe-
xit, omnes tacito quo-
dam inſtinctu palam ef-
ferunt. In ea quippe nõ
modò acre viget inge-
nium, ſed tam caſti prę-
terea

terea mores elucent, tã
egregia fides, tam so-
lida pietas, tam insignis
mãsuetudo, vt cùm di-
gnitatem summę fortu-
næ retineat, nihil supra
communem sortem as-
surgat, eaque sit omniũ
vox, si quis Reginam in
media turba aulicorum
internoscere velit, faci-
lè cogniturũ, dum ob-
seruet modestissimam
omnium. Cultu simplex
omnem longè ornatum
superat, semper animo

tranquilla nescit aulæ strepitum, omnibus denique virtutibus cumulata facit, ne nos Clothildes, Blancas, Radegũdes, Eleonoras, Elizabethas, Margaretas, Catharinas maioribus nostris inuideam⁹, postquam tenemus ANNAM, quæ paucas sibi Reginas vidit æquales, nullam habuit gloriã superiorem. Equidem quoties Regẽ, vel Reginâ intueor, existimo vi-

videre me ſpirãtem honeſtatem, radiãtem ſapientiã, arridentem humanitatem, ſedentem conſtantiam, liberalitatem erumpentem, imperantem iuſtitiam, religionem triumphantẽ, quę in vtro maiora ſint, difficilè eſt comparando iudicare; in vtroque profectò sũt tanta, quãta ſummis Principibus optari poſſunt.

Quare veſtrũ eſt Galli ex ea ſemente meſsẽ

ęstimare, quam collegistis; magna siquidē vis est in genere, propterea quod communione naturæ, non modò parentum sanguis deriuatur in venas succedentium liberorū, sed ipsa eorundē virtus in mentem quoque transfunditur; adeoq; si quantæ sunt in vtroque parente tum ingenij, tum virtutis dotes, tantas postmodū in regio Delphino visuri sumus, (quod

par

par eſt vnum quemque
noſtrum ſperare) quis
omnibus retro ſeculis
Princeps maior, meli-
orq; ſurrexit? Si Patris
vigilantiam obtinet,
quis ſolertior? ſi Matris
dignitatem, quis ſpe-
ctabilior? dũ illius cle-
mentiam referet, quem
non vincet officijs? dum
huius modeſtiam imita-
bitur, cui non occurret
auguſtus? Accedat ad
Regis fortitudinem,
cũcta ſuo adiunget im-
perio

perio:ſuccedat Reginæ pietati, nullum non ra. piet virtutis exemplo: Æquet Ludouici iuſtitiam, quid non illo Legislatore moderatum? Excipiat Annæ ſapientiam, quid non illo Rege perfectũ? vtriuſque demum retineat indolem, videbimus grauitatem vrbanitate, modeſtia principatum, maieſtatẽ popularitate conditam; & quidquid habet Gallia nobilitatis,

&

& gloriæ, quidquid Hiſpania amplitudinis, & famæ, in hoc vno collectum ad mundi dominium.

Atque hũc vigorem, hoc imperium toto iam illius vultu eminere audio (neque enim fas omnibus eò teſtes afferre oculos) Regem ſpirare dicitur adhuc infans; iã affuſus genis lepos, & dignitas, quæ Principũ eſſe ſolet; iam fronti decus impreſſum, cuiuſmo-

iusmodi Heroē decet; iam fulgor inditus oculis, qui sidereum, & cœleste aliquid sapit. Cernitur vterq; parens venius in ore; excelsum caput attollit, quasi toto, vel in cunis iacens, regno emineat; figit obtutus imperterritos, quasi gentes iam nutu terreat, suo breui ferro domãdas; manus explicat audaces, quasi sceptris aptare velit; teneriter firma exercet brachia,

chia, quaſi prĉludat hoſtium fatis. Ecquem verò metum circumiectis hinc inde nationibus barbaris incuſſum fuiſſe putamus, vbi primũ de Delphino audiuere? An non ipſis viſi ſunt priſci illi Gallorũ Reges, tot gentium ſuperbi victorijs, quorũ imperio vniuerſus fere terrarum orbis ſuccubuit, hoc infante renaſci? O Galliam hac imprimis prole felicem! Nunc lõgas

gas tibi, Regina, partus moras agnoscimus; quas tam glorioso fœnore reparasti: iam intelligimus non nimis diu expectatum fuisse, qui tãtus futurus erat; quin eò gratior accessit, quò serior: eumque tu, Mater Augusta, tardiùs emittere debuisti, vt ex sanguine iã maturo coalesceret fortior. Siquidem ad concipiendum difficilis, lenta etiã partu fuisti; & cùm ad annos

nos tres, & vigenti fętũ
ſuſcipere diſtuleris, in
decimum præterea mẽ-
ſem geſtaſti vtero; tum
quia Princeps non ea-
dem, qua cæteri, celeri-
tate funduntur, & qui
Rege prægnãs eſt vte-
rus, ægrè patitur tam
ſuperbo ſe onere libe-
rari; tũ quia operoſum
eſt, quidquid excellit,
& lõgo ſpatio cuditur,
quod æternitati ſacra-
tur. Sic vniones vide-
mus auaro cœlo ſingu-
los

los ſudari lentè; ſic ele-
phantum toto biennio
vterum ferre, & fœtum
moliri; ſic leonem poſt
longos naturæ conatus
vnum edi partu gene-
roſo, ſed raro.

Hoc vnum ad felici-
tatem Gallię ſempiter-
nam optandum reſtat,
vt cum ad multos an-
nos ſuperſtitem videa-
mus, quem, vt liceret
aliquando conſpicere
diu, multumq; conten
dimus; & longiùs tanto
viua

viuat Delphinus, quantò cœpit viuere seriùs. Quod ipsum etsi futurũ semper speraui, maximè ex quo dubitat nemo, quin hunc Regi filiũ Deus singulari quodam munere concesserit: tamen auget multò etiam magis spem meã eximia Regis pietas, qui eundem vix dum aluo materna cõceptũ, Virgini Deiparæ, vna cum amplissimo regno, solemni ritu consecrauit.

uit. Hic enim, LVDOVICE, præterire non possũ insigne illud religionis tuę monumentum, quod dum hominũ genus erit, nulla non secula prædicabunt. Iã tibi desideratæ prolis spes non inanis affulserat, iam pretioso fœtu Regina distendi cœperat, cùm tu miraculi intelligens, vt beneficiũ, quod pietate merueras, pietate rependeres, idque cum fœnore, non modò

modò pignus acceptũ, ſed & præterea vniuerſum, quam latè patet, Galliarum imperium, Auguſtiſſimæ Dominę, nexu perpetuo deuouiſti; ne quos haberes in ſubditis, quos illa ſui neſciret eſſe mancipij. Imò verò iuſſiſti nos tuæ deuotionis eſſe cõſortes, & tecum ad pedes Magnæ mundi Imperatricis accidere, vt gratiam, quæ pertinebat ad omnes, ſinguli

agno-

agnoſceremus, & tum Regni dedicatio perfecta haberetur, cùm eam quiſque voluntario firmaſſet obſequio. Etſi enim tu, qui omnium in te fortunas colligis, vnus ſpondere poteras pro omnibus, & Rex magnus perſonam implere humilium famulorum; tamen, ne cogi videremur ad ſeruitutem, dum nos inaugurabas ad ſanctitatem, decuit, vt ipſi tuum nomi-

mi-

minùs spontè imitaremur exemplum, quàm facilè sequeremur imperium. Quale fuit illud spectaculum, quàmque iucundum? cùm se infinita toto regno vis hominum, ordines vniuersi, cętus, societates, collegia, municipia, castra, vrbes, prouincię ad Almæ Virginis aras, ipso die, quo Assumptæ in cœlum triumphus agitur, effuderunt: Atque hinc Rex suo maior im-

perio, inde Regina fœtu grauior magnifico in genua procubuerunt, vt ſimul omnes Galliam potenti cœlorum Reginæ, ſimul venturam prolem Auguſtæ Dei Matri, vno cõſenſu vouerẽt. O magnum prçludium gloriæ! O benè, ac feliciter auſpicatam Delphini ſortem! Sic regius infans nondum terris monſtratus, cœlo militare didicit; prius initiatus, quã eductus;

ante

ante ſuperis addictus, quàm nobis editus; ſpõſores ijdem fuerunt, qui parentes; regni obſes idem, qui hæres. Ecquid hoc infãte beatius, quẽ citiùs Virginis manus excepere, quàm obſtetricis? quid MARIA tutrice ſecurius, cui ſe Deus ipſe regendum dedit? Hæc imperium Delphino, hæc Delphinum ſeruabit imperio. Quod ſi noſtra adhuc exaudiuntur omniũ vo-

ta, nemo certè illo feliciùs regnauit, nemo diutiùs vixit. Ille ſibi gentes, quas bellicus furor toto orbe diuiſit, conciliabit vniuerſas : ille ſubditis, quos habebit innumeros, omnibus ſuperſtes erit : ille cum Leonibus Leopardos, cum Lilijs Aquilas immortali pace cōponet: ille barbaram gentem Othomannorum, & nocturnum creſcentis lunæ fulgorē extinguet: ille

ille ad vtriusque maris remotissima littora, ad orientem iuxta,& occiduum solem suæ maiestatis numen diffundet: ille victorijs orbem terrarum peragrabit, Clodouæis illustrior, Pipinis fortior, Carolis felicior, Philippis Augustior, Henricis maior, Ludouicis (si quid eorum addi potest pietati,& nomini) etiam melior. Ergo viuat, qui nobis diuinitus extitit

Delphinus, & tot annos viuat, quot nascituro vota concepimus, quot plausibus natũ excepimus. Viuat, donec nullum hostem Gallia sentiat, nullum Europa patiatur hæreticũ, nullum Ecclesia non sibi subditum videat. Viuat secundus Regi, qui genuit; Reginæ similis, quę peperit; Gallia maior, quæ flagitauit. Superi, qui dederũt, æternùm seruent; ciues, qui

pe-

petierunt, patrem sentiant; exteri, qui timuerunt, victorem ferant; fœderati qui exoptarũt, triumphãtem videant. Diu expectatus, nũquã recedat; miraculo genitus, miraculis fulgeat; cœlo delapsus, terris imperet. LVDOVICVS meruit, LVDOVICVM æquet; ANNA obtinuit, ANNAM fœlicitet; Gallia suscepit, Galliã amplificet. Augustæ proli anni

anni mille, Imperatori nouo coronæ mille, Delphino Gallico victoriæ mille. vt pacem reducat, vt hostes conterat, vt oppressos liberet, vt Ecclesiã protegat, vt mundo imperet, DELPHINVS VIVAT. Hæc sunt tuorũ vota, Rex Christianissime, hæ publicæ omnium, tibi, tuoque sanguini fausta precantiũ acclamationes. Det tibi Deus ætatem, quã me-

mereris, Delphino, quã cupis. Illius ortu ita gaudemus, vt tuum nũquam audire velimus interitum. Viuat ille diu tibi, tu nobis ſemper. Imperet in æuum, dum ſerò capeſſat imperiũ. Alios enim a te, LVDOVICE, Gallia Principes; alios a te mũdus, ANNA, Dominos poſtulat: quãtumuis multos dederitis, pauci videbuntur, quia rarum omne, quod optimum.

Date

Date filios, videatis nepotes, & talem senectutem, quam sibimet optet pronepos, cernat in proauo; tam fœcundam Borboniæ gentis seriem Gallia numeret, quæ nullum finem habeat, orbem impleat vniuersum.

V. D. Lud. Modronus sacræ Pœnit. Rect. & pro Eminentissimo, ac Reuerendiss. D. D. Principe Card. Columna Archiep. librorum Censor.

Imprimatur

D. Hier. Bendandus Sac. Theolog. professor publicus, ac S. Off. Consultor pro Reuerẽdiss. P. Inquisit.